

[H. P. Johansen.]

bliver Brug for færre Lærere og Lærerinder i vor Folkeskole.

Et Lovforslag som dette maa naturligvis fremkalde visse Betæneligheder hos den Del af Befolkningen, som direkte eller indirekte er knyttet til de Seminarier, der er Tale om at nedlægge, men jeg haaber, at man ogsaa fra den Side kan forstaa og vil forstaa, at det er umuligt at opretholde 19 Seminarier her i Landet, naar der ikke er Brug for saa mange. Ellers vil Resultatet sikkert blive, at nogle af de private Seminarier kommer ud for meget store Vanskeligheder, efterhaanden som Elevantallet gaar ned. Der spores allerede en Tendens i saa Henseende, idet det i hvert Fald er oplyst i Bemærkningerne til Lovforslaget, at Seminariernes Forberedelsesklasser er ret smaa, og selv om det ikke er noget absolut Bevis for Nedgang, peger det meget stærkt i den Retning. Det er ogsaa forstaaeligt, at de unge eller deres paa-rørende er betænkelige ved at ofre 4 000—5 000—6 000 Kr. paa en Uddannelse, som maaske slet ikke fører til nogen Beskæftigelse. Jeg mener derfor, at Resultatet vil blive, at hvis ikke dette Lovforslag eller et lignende Lovforslag vedtages, vil om nogle Aar en Del af Privatseminarierne alligevel blive nødt til at lukke af Mangel paa Tilgang af Elever. Men den Fremgangsmaade at lade den frie Konkurrence ordne Spørgsmaalet, den vil — og her slutter jeg mig fuldt ud til, hvad den højtærede Minister sagde — vare for længe. Den vil medføre alt for megen Usikkerhed og for store økonomiske Ofre. Den Fremgangsmaade mener jeg derfor ikke, man kan bruge. Den er uheldig baade for Seminarierne og for Staten, som skal yde Tilskud. Jeg vil dog ogsaa antage, at der er Enighed om, at det er urimeligt, at Staten yder Tilskud til Uddannelse af langt, langt flere Lærere, end der er Brug for. Det er jo ikke saa helt smaa Beløb, det her drejer sig om. Det er blevet sagt mig fra en Side, som jeg regner for at vide sikker Besked om dette Spørgsmaal, at Statskassen yder gennemsnitligt stærkt op imod 4 000 Kr. i Tilskud, eller hvad man nu vil kalde det, til hver Lærer eller Lærerinde, der uddannes her i Landet. Nu siger jeg ikke, at det er for meget. Det er sikkert nødvendigt at yde et saadant eller et lignende Beløb, for ellers vilde Resultatet blive, at det kun vilde være de mere velstaaende, der kunde faa Raad til at lade deres Børn uddanne til Lærere, og det er sikkert

bedst for Skolen, at Lærerstanden saa vidt muligt udgaar fra de forskellige Befolkningsslag. Men det maa være klart, at det er uøkonomisk at yde Tilskud til Uddannelse af saa at sige en hel Hær af arbejdsløse Lærere, og det maa yderligere huskes, at deres Uddannelse er af en saa speciel Karakter, at den ikke kommer Samfundet væsentlig til gode, hvis disse Mennesker ikke kan finde Beskæftigelse inden for Folkeskolen.

Nu har jeg ganske vist mødt det Synspunkt i Diskussionen om dette Spørgsmaal, at det maatte da være en Fordel for Skolen, at der er saa mange at vælge imellem, naar Embeder skal besættes; saa maatte man kunne faa de bedste og dem, der var bedst egnede til Lærer det paagældende Sted, ansat. Jeg er tilbøjelig til at tro, at dette er en overfladisk Betragtning. Forholdet er nu engang det, at Arbejdsløshed undergraver, og det ikke blot økonomisk, men ogsaa paa mange andre Maader, og det er næppe heldigt, at de unge Lærere meget ofte maa kæmpe med Arbejdsløshed og Fattigdom 2—3—4 Aar, inden de faar Beskæftigelse. Dertil kommer, at Overproduktionen af Lærere virker paa den Maade, at den næsten stavnsbinder de unge Lærere, saa det bliver vanskeligt for dem at faa nogen Beskæftigelse uden i deres allersnærvreste Hjemegn. Dette er sikkert uheldigt paa flere Maader. Forholdene har efterhaanden udviklet sig saadan, at naar den unge Lærer eller Lærerinde møder med sin Ansøgning et eller andet Sted, faar han eller hun som Regel den Besked, at det paagældende Sted gaar der 2—3 eller flere Lærere arbejdsløse, og siger man, de har været ledige saa og saa længe, og hvis de ikke faar Ansættelse her, har de ingen Udsigt til nogen Sinde at faa nogen. Ofte er der ikke anden Udvej for Ansøgerne end at vente, til der bliver Beskæftigelse i den By eller det Sogn, hvor den paagældende er hjemmehørende. Det er værst i Byerne, der mærker man det meget stærkt, men det begynder ogsaa at mærkes ude paa Landet, og det forhindrer den unge Lærer eller Lærerinde i at faa Lejlighed til at indsamle Erfaringer fra forskellige Skoler, hvilket kunde være til Gavn for hele deres Arbejde i Fremtiden.

Der kunde, forekommer det mig, fremdrages mange flere Synspunkter end disse til Støtte for det foreliggende Lovforslag. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa dem, og jeg skal ikke gaa i Enkeltheder; det vilde kun blive Gentagelser af, hvad